

Tiếc Nhớ Lệ Thu

Đối với khán thính giả, Ca Sĩ Lệ Thu là một danh ca với giọng hát để đời . Nhưng đối với gia đình, Cô chỉ là một người Mẹ như hàng triệu người Mẹ và người vợ khác.

Sau ngày mất nước, Bố tôi bị bắt ngồi tù ở Số 4 Phan Đăng Lưu, một mình Cô phải xoay sở tất bật nuôi 7 miệng ăn, trong đó có tôi. Tôi còn nhớ trong một buổi cơm tối, Cô nói “Mình sẽ nấu chè đem ra chợ bán thử xem”. Cả nhà đều sửng sốt vì từ xưa đến nay Cô chưa từng nấu chè và cũng chưa từng buôn bán bất cứ 1 thứ gì.

Lúc đó tôi chỉ hơn 10 tuổi, tôi chỉ được Cô giao cho những việc vặt vãnh. Tôi cùng thằng bạn thân tên Thiện đi khắp chợ Đa Kao để tìm một chỗ cho “hàng chè”, nhưng cả chợ Đa Kao đã không còn một chỗ trống nào. 2 thằng chúng tôi liền đạp xe tới chợ Bà Chiểu, cuối cùng đã tìm được 1 chỗ phía ngoài chợ, dưới bóng mát của 1 cây cổ thụ lớn. “Hàng chè” của Ca Sĩ Lệ Thu chỉ vốn vẹn có 3 loại chè, được đựng trong 3 cái thau thật to. Tôi chỉ nhớ có chè đậu trắng còn 2 loại kia tôi không nhớ là loại chè gì.

Vào ngày “khai trương”, Cô nói với tôi “*Thằng Mã Láu Chảy này lạnh ghê, chỗ này mát, rộng rãi, mà không chung đụng với những xạp khác*”. Lúc đó tôi không biết “Mã Láu Chảy” là gì nhưng tôi thích lắm vì được khen và được Cô đặt cho 1 cái tên nghe tếu tếu. Từ đó, Cô vẫn gọi tôi là “Mã Láu Chảy” cho đến ngày Cô ra đi. Vì không có 1 tí kinh nghiệm nào trong lãnh vực “bán chè”, “hàng chè” của Cô chỉ sống được vài tuần. Ngày nào cũng phải đem đi đồ 1 đồng chè vì bị ...thiu. Ngày cuối cùng, trong lúc dọn dẹp, Cô nói với tôi “*Chắc không bán chè được rồi Mã Láu Chảy ơi!*”. Tôi thấy khốe mắt Cô ướt ướt nhưng không biết phải nói gì để an ủi Cô, chỉ lẳng lặng thu dọn hàng chè đã thiu.

Sau đó, Cô quyết định nhận lời mời của Đoàn Kịch Nói Kim Cương với thù lao rẻ mạt. Cô nói với cả nhà “*Từ nhỏ đến lớn, Mẹ không biết làm gì ngoài ca hát. Mẹ không có đường chọn lựa*”. Lúc đó tôi mừng lắm vì Cô sẽ làm được công việc mà Cô yêu thích. Nhưng trong thời gian cộng tác với Kim Cương, tôi vẫn thấy cô buồn buồn làm sao đó, có lúc buồn hơn cả lúc Cô bán chè bị ế. Có một lần tôi nghe được Cô nói chuyện với Chú Ngọc Chánh và Cô Phương Hồng Quế, Cô nói “*Chúng nó bắt anh ấy ngồi tù, ở ngoài này thì suốt ngày chúng nó bắt mình hát “nòng súng” với “nòng pháo”, nòng cái mà bố chúng nó!*”.

“nòng súng” và “nòng pháo” là những ngôn từ từ trong bài hát Hà Nội Niềm Tin Yêu Hy Vọng, một bài hát mà khán thính giả yêu cầu Cô hát nhiều nhất vào thời gian đó. Mãi sau này khi lớn tôi mới hiểu ra nỗi buồn phiền và uất hận của Cô lúc đó.

Rồi vào năm 1979, Cô quyết định mở 1 quán café ở đường Phan Tôn, góc đường Huỳnh Khương Ninh, chỉ cách căn chung cư chúng tôi ở có 3 phút đi bộ. Cô lấy tên của đứa em út của tôi để đặt cho quán café này. Cả tháng trước khi khai trương quán café Thu Uyển, Bác Lê Văn Thiện ngày nào cũng đạp xe tới nhà để tập dợt với Cô và cô Thanh Lan. Bác Lê Văn Thiện cũng là người chọn bài và soạn chương trình cho đêm khai trương. Trong khoảng thời gian đó, tôi thấy được nét vui tươi, dí dỏm, và hạnh phúc của Cô, những thứ đã mất đi trên khuôn mặt khả ái của Cô trong nhiều năm qua.

Ngày khai trương quán café Thu Uyển, Cô giao cho tôi nhiệm vụ giữ xe đạp cho những khách tới ủng hộ, Cô nói “*Việc này Cô chỉ có thể giao cho Mã Láu Chảy, không được để mất chiếc xe nào vì nếu mất xe, mai này khách sẽ không dám tới nữa!*”. Theo chương trình mà Bác Lê Văn Thiện soạn ra thì bài đầu tiên Cô hát sẽ là bài Thu Vàng của Cung Tiến. Bác Thiện nói “*bài này điệu valse, vui tươi, thích hợp để mở màn*”.

Khi Cô từ trong phòng thay đồ bước ra, tôi bước tới Cô và nói nhỏ “*Tại sao Cô không hát Nước Mắt Mùa Thu để mở màn?*”. Tôi thấy Cô chột khựng lại vài giây, Cô nhủ mày, nhưng không nói gì với tôi, chỉ từ từ bước tới cạnh cây đàn piano mà Bác Lê Văn Thiện đã ngồi chờ sẵn. Tôi thấy Cô ghé vào tai Bác Thiện nói cái gì đó, rồi giọng hát của Cô vang lên “*Nước Mắt Mùa Thu khóc ai trong chiều ...Hàng cây trút lá nghĩa trang đầu hiu... Trời ơi! Nước Mắt Mùa Thu khóc thân phận mình...*”. Lúc đó, quán café đông ngẹt nhưng không 1 tiếng động nào ngoài tiếng hát của người Ca Sĩ tài danh. Khi bài hát dứt, tất cả khách trong quán đều đứng lên vỗ tay lâu lâu, có đến cả 1,2 phút, và nụ cười bình dị quen thuộc lại nở trên môi Cô ... Khi tới lượt cô Thanh Lan hát, Cô

bước xuống chỗ tôi đứng bên ngoài cửa, Cô xoa đầu tôi, khước mắt Cô ướt, nhưng với nụ cười quen thuộc, Cô nói "*Cũng là thằng Mã Láu Chảy của Cô!*"

Mã Láu Chảy không còn dịp để làm "quân sự quạt mo" cho Cô nữa. Mã Láu Chảy không còn dịp để chọc cho Cô cười nữa. Mã Láu Chảy nhớ Cô lắm ...

Nguyễn Bảo Long

<https://www.forevermissed.com/casilethu/about>